

ماجرای بیماری "اردوغان" و جانشینان احتمالی اش!

طی ماه‌های اخیر، مجموعه‌ای از ویدیوها از اردوغان منتشر شده که در آنها او چهره‌ای بیمار دارد. البته برخی از این ویدیوها در مقایسه با برخی دیگر چندان کیفیت ندارند اما اگر همه آنها را کنار هم بگذارید، وضعیت سلامتی اردوغان در آنها کاملاً مبهم به نظر می‌رسد.

به گزارش خبرنگاران جامعه گزارش خبر، برای مثال در یکی از این ویدیوها، اردوغان برای بالا رفتن از چند پله به کمک همسر و یکی از محافظان خود نیاز پیدا می‌کند. در یکی دیگر از ویدیوها، این‌طور به نظر می‌رسد که اردوغان برای قدم زدن در مقبره بنیانگذار ترکیه، مصطفی کمال آتاتورک، تلو تلو می‌خورد و سرانجام در ویدیویی دیگر که در ماه جولای بسیار مورد توجه قرار گرفته، اردوغان رنگ پریده به نظر می‌رسد و هنگام تبریک گفتن سال نو به اعضای حزب عدالت و توسعه، جملات و کلمات را سریع و نامفهوم بیان می‌کند. همچنین زمانه‌ای بوده که اردوغان کاملاً رنگ پریده به نظر می‌رسیده است.

براساس این گزارش‌ها، اردوغان تعداد پزشکان اطراف خود را افزایش داده، برخورد با مطبوعات را کاهش داده و قبل از رویدادهای عمومی، مسکن تزریق می‌کند. مسلم است که این شایعات توسط افرادی که خارج از ترکیه هستند یا افرادی که چند سطح از حلقه مورد اعتماد اردوغان دورتر هستند، مطرح می‌شود، بنابراین این ادعاها که اردوغان وضعیتی رو به مرگ دارد، ممکن است کاملاً دروغ باشد. برخی ویدیوهای دیگر نیز از اردوغان منتشر شده که او در آنها بسیار سرحال است، برای مثال در تاریخ ۲۶ سپتامبر وقتی که او در برنامه Face the Nation حاضر شد، کاملاً سرحال به نظر می‌رسد. در هر صورت برای مردی ۶۷ ساله که قرار نیست مثل جوانان رفتار کند و برای کسی که ۱۸ سال است که قدرت را در ترکیه در دست دارد، آن حالت‌ها کاملاً طبیعی به نظر می‌رسیدند. البته به هیچ‌وجه درست نیست که درباره وضعیت سلامتی کسی از راه دور قضاوت کرد اما حداقل بگذارید قضاوت را کنار بگذاریم و کمی فرضیات را در نظر بگیریم.

اگر اردوغان حقیقتاً بیمار باشد چه؟ اگر به واسطه بیماری یا حتی مرگ نتواند در انتخابات سال ۲۰۲۳ شرکت کند، چه اتفاقی خواهد افتاد؟ براساس ماده ۱۰۶ قانون اساسی ترکیه، چنانچه اتفاقی برای اردوغان رخ دهد، فواد اوکتای، معاون اردوغان مسوولیت‌ها و قدرتی که اردوغان داشت را در اختیار خواهد گرفت تا انتخابات ریاست‌جمهوری ترکیه ظرف ۴۵ روز برگزار شود و رئیس‌جمهوری جدید سوگند بخورد. این روند خیلی واضح و استاندارد است. تحلیلگران مسائل ترکیه مدت‌هاست این فرضیه را مطرح کرده‌اند که در ترکیه بعد از اردوغان، حزب عدالت و توسعه از درون دچار انشقاق خواهد شد، به طوری که شانس هر یک از احزاب اپوزیسیون برای پیروزی در انتخابات سراسری بسیار زیاد خواهد شد.

شاید در چنین شرایطی شانس با اکرم امام‌اوغلو یار شود. او پیش‌تر دو بار پیاپی نخست‌وزیر سابق ترکیه را در انتخابات شهرداری استانبول شکست داده است. علاوه بر او، منصور یاواش، شهردار آنکارا نیز سیاستمدار قابلی است. در سوی دیگر خانم مارال آکسرن، رهبر حزب خوب ترکیه نیز سیاستمدار قاطع و قدرتمندی است.

سناریوهایی وجود دارد که براساس آنها ریاست‌جمهوری امام‌اوغلو، یاواش یا آکسرن بعد از اردوغان امری محتمل است اما فرض اساسی برای پیروزی آنها این است که ترکیه به سیاست‌های عادی پس از اردوغان بازگردد. این فرض ممکن است اما تردیدهایی درباره‌اش وجود دارد. نخست اینکه ابتدا باید روشن شود که آیا اردوغان از طریق حزب عدالت و توسعه نهادهای سیاسی ترکیه را مطابق میل خود تغییر داده یا خیر. در این چارچوب، سخت است اگر بخواهیم تصور کنیم که انتخاباتی که ظرف ۴۵ روز برگزار خواهد شد، انتخاباتی آزاد و منصفانه خواهد بود. نکته دوم که تبعات زیادتری نیز خواهد داشت این واقعیت است که در طول دو دهه قدرت اردوغان در ترکیه، افرادی که جزو حلقه مورد اعتماد حزب عدالت و توسعه بوده‌اند بر ثروت و قدرت خود افزودند. به نظر بعید می‌رسد که این مقامات، تجار و شخصیت‌های رسانه‌ای و دیگران آماده باشند دستاوردهای خود را به خطر بیندازند و خود را در معرض خطر روی کار آمدن سیاستمدارانی دموکرات قرار دهند. در چنین شرایطی این احتمال وجود دارد که شخص قدرتمند دیگری در دوران پس از اردوغان قدرت را در دست بگیرد و شاید حتی شرایط اضطراری در ترکیه اعلام شود.

غیر از اردوغان، در میان چهره‌های تاثیرگذار ترکیه، هاکان فیدان رئیس سازمان اطلاعات، حلوصی آکار وزیر دفاع و سلیمان سویلو وزیر کشور ترکیه وجود دارند. به نظر می‌رسد از میان این سه نفر آکار از وضعیت بهتری برای رهبری ترکیه برخوردار باشد. فیدان در میان مردم ترکیه شهرت دارد اما معمولاً در پس پرده به فعالیت مشغول بوده است. سویلو، پس از اینکه رئیس یکی از گروه‌های مافیای ترکیه به نام سادات پکار در یک ویدیو که در یوتیوب منتشر شد ادعا کرد که وزیر کشور ترکیه فاسد است در جنایات سازمان‌یافته دست دارد، به شدت در نظر افکار عمومی آسیب دید.

البته هنوز مشخص نیست که وضعیت سلامتی اردوغان حقیقتاً چگونه است و چه کسی قرار است جانشین او شود اما تحلیلگران و برخی مقامات دولتی نباید خیلی نسبت به پیروزی اردوغان در انتخابات سال ۲۰۲۳ خوشبین باشند. اگر اردوغان به انتخابات سال ۲۰۲۳ نرسد، نظام سیاسی ترکیه بازگشتی را تجربه خواهد کرد. این امکان وجود دارد که عرصه سیاسی در ترکیه بی‌ثبات شود. سال‌ها تحلیلگران معتقد بودند که مصر پس از حسنی مبارک در اختیار پسرش جمال مبارک یا عمر سلیمان رئیس سازمان امنیت قرار خواهد گرفت اما هیچ کدام از این دو احتمال عملی نشد. اشتباه بزرگ‌تر می‌تواند این باشد که احتمال نرسیدن اردوغان به انتخابات سال ۲۰۲۳ را نادیده بگیریم و به این امید بمانیم که اوضاع در ترکیه وفق مراد خواهد بود.